

OVER PRIJSVORMING IN KUNST EN ANTIETK (IV)

Enkele veilingrecords nader belicht.

Frank Buunk

Het recent bij Sotheby's Londen geveilde wintergezicht van Andreas Schelfhout was een kloeke prijs waard, maar vast en zeker niet een record voor de meester, laat staan voor de Nederlandse romantiek. Terwijl ik aan de telefoon meelisterde in de verwachting dat het schilderij op 150.000 pond - waar ongeveer de limiet lag - zou worden opgeslagen, bracht het schilderij een recordprijs op van all in 337.000 pond. Omgerekend zo'n 9,5 ton in gulden.

drie volhardende bidders: twee handelaren en 's werelds belangrijkste Koekoek-verzamelaar Emil Unterberger (van het gelijknamige kruidenbittertje), die op het schilderij uiteindelijk het hoogste bod uitbracht. Maar het was een schilderij dat zich welverdiend recordmaker mocht noemen. In 1995 werd deze mijlpaal bij Christie's Amsterdam - met 560.000 gulden exclusief 18% opgeld - geëvenaard door een subliem en imposant paneel van Schelfhout. Maar het nu geveilde doek van Schelfhout, dat even 50% meer opbracht... Het biedgevecht dat daaraan vooraf ging, noem ik liever een prestigeslag die over

die, 'all in', door Christie's heel realistisch op 2 tot 3 ton was gesteld. Maar de ruim 610.000 gulden was het schilderij absoluut niet waard.

Dit was ook weer het gevolg van zo'n gevecht om een schilderij dat een veel lager 'statiegeld' had. Alsof er een vete uitgevochten moest worden. Sommige bidders kicken er wellicht op om de verwachte koper van zo'n schilderij - zoals de Britse kunsthandelaar Richard Green die op een bewonderenswaardige wijze zijn diverse markten verdeeld - 'en plein public' te bevechten. En hebben ze hem uitgeboden, ook dan is er tevredenheid. Immers, de prijs die Richard Green biedt, willen deze bidders ook wel geven. En, ze hebben de marktleider er mee afgetroefd... Overigens kan ik Greens koopgedrag wel verklaren. Degene die hem eruit biedt, moet uiteindelijk lijden. En als het schilderij aan hem wordt toegewezen valt er met het geboden record reclame te maken. Green vraagt niet alleen veel, hij bewijst zich ook door de topprijs te bieden. Het heeft bovendien heel gunstige gevolgen voor de waarde van zijn omvangrijke stock.

The old battle

In 1993 was ik in Glasgow eens getuige van een verbluffende biedrally. Op een veiling van de gedistingeerde Schotse veilinghouder William Hardie werd een prachtig schilderij van de Russische portretschilder Harlamoff ingezet voor slechts 8.000 pond waarvan, na enig opbieden tot 20.000 pond, met een schreeuw als een leeuw uit de zaal "fifty thousand" werd gemaakt. Zonder een spier te vertrekken accepteerde de veilinghouder deze sprong en na enkele biedstapjes van telkens 2.000 pond, kwam er van dezelfde bidder weer zo'n poenerige brul door de zaal met "hundred thousand", welke biedsprong, vanaf 60.000, door Hardie ook weer heel "distinguished" werd ontvangen. Daarna sloeg het duel met 5.000 pond tegelijk door naar 145.000 pond in bod. Via de telefoon bood Green weer,

A. Schelfhout, ijsgezicht, doek 87 x 111 cm, Sotheby's nov.'96: 337.000 pond.

heel discreet, een recordbedrag als eindbod. De opvallende zaalbidder was de Londense kunsthandelaar David Mason, die in hetzelfde jaar voor een recordbedrag van 315.000 gulden een heel verdienstelijke F.M. Kruseman als prijsbewijs in zijn zaak kreeg: Green past ook wel eens een keertje... In die tijd waren er meerdere biedrally's tussen Green en Mason, waarbij verbazingwekkende prijzen tot stand kwamen. En dat tussen twee collega's die met hun zaak in Londen op loopafstand van elkaar zitten. Bij veilinghuizen noemt men dat "the old battle", een weinig zinvolle veiling-slachtpartij, die bovendien nog marktverstrend werkt ook! Er komen immers kunstmatig opgefokte prijzen tot stand die een irreëel beeld van de markt geven.

Een paar keer mocht ik zelf ook eens voelen hoe het is om een goed schilderij tegen een te hoge veichtprijs mee naar huis te nemen. In mijn collectie Koekoeks ontbrak in 1994, voor de Koekoektentoonstelling, een mooie winter. Net voor deze expositie verscheen er één op de belangrijke, door Sotheby's Londen gehouden, kasteelveiling van Lady Magnus Allcroft. Op het eindbedrag van, omgerekend, 215.000 gulden viel de hamer. De onderbidder was weer de marktverdediger nummer één en het schilderij is eigenlijk alleen maar redelijk aan te bieden tegen de kostprijs. Tenminste, als je het "value for money" principe niet wilt verlaten.

Voor de particuliere verzamelaar, die schilderijen écht lief heeft, is het toch het beste om een machtig biedende kunsthandelaar gewoon het gewenste schilderij te laten kopen, zonder hem zo verbeteren te bevechten. Beter is het zo'n kunsthandelaar in zijn waarde te laten, hem van tevoren te informeren over de interesse en een optie te vragen op het schilderij. De kunsthandel ontvangt dan zijn, eventueel vooraf besproken, winstmarge en de prijs wordt niet onnodig hoog opgevoerd. En, het allerbelangrijkste, de verzamelaar krijgt uiteindelijk toch het zo vurig begeerde schilderij! Wordt vervolgd.

Frank Buunk

A.A. Harlamoff, twee zusjes, 100 x 80 cm, W. Hardie, Glasgow, sept.'93: 160.000 pond.

Mede gezien de conditie van het ietwat gecraqueleerde doek is dit een onverdiend record voor de Nederlandse romantiek, dat sinds 1991 terecht in handen was van B.C. Koekoek. Toen bracht een schilderij van Koekoek, een subliem en groot paneel in een topconditie, omgerekend in gulden zo'n 6,5 ton op. Er waren destijds -in de finale-

de rug van een goed schilderij werd uitgevochten. Het is net als met een glas bier met een veel te hoge schuimkraag, dat toch voor de prijs van een vol glas wordt verkocht. Hetzelfde geldt voor de opbrengst van de onlangs in Amsterdam geveilde Springer. Een prima schilderij, dat wel, en best goed voor de top van de estimate

C. Springer, Keizersgracht Amsterdam, paneel 43 x 58 cm, Christie's nov.'96: Fl. 614.000

Jan de Raad
ANTIQUEITEN

woensdag t/m zaterdag geopend vanaf 12.00 uur en op afspraak
Postelstraat 28-30 - 5211 EA 's-Hertogenbosch, Tel. 073-6144979

KUNSTHANDEL DE RODE DEUR

werk van:
G.Poggenbeek, E.Moll, Y.Wenning, M.Sijs, A.P.Schotel, A.Colnot, H.Meurs, K.Gubbels, G.Verdijk, e.a.
alsmede Art Nouveau en Art Deco objecten

geopend wo t/m za van 10-18 uur

Deelnemer Kunstrandje Dordt:
elke 1^e zondag van de maand geopend 12-17 uur.

Voorstraat 128 Dordrecht Tel 078-6139902

KUNSTHANDEL EN GALERIE Velasquez

IN EN VERKOOP VAN SCHILDERIJEN 19E EN 20E EEUW ca 300 st van bekende en minder bekende meesters.

Straatje in Oudewater, gesign. H. v. Leeuwen. Doek, 45 x 30 cm.

eigenaar Lammert Terwel
weg naar laren 60 7203 HN Zutphen
tel/fax: 0575-513833